

ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน
กรณีศึกษา นักศึกษาภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต

ณัฐमारณ เดชราช และกัลยรัตน์ แก้วคง

ภาควิชาภาษาจีน วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Received 01/09/24 Revised 24/11/27/11/24 Accepted

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาไทยในประเทศจีน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 38 คน เพศชาย 3 คน เพศหญิง 35 คน เป็นนักศึกษาไทยในโครงการ 2+2 2+1+1 และ 3+1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต โดยเข้าร่วมโครงการแบบ 2 ปี (โครงการ 2+2) จำนวน 13 คน และเข้าร่วมในโครงการแบบ 1 ปี (2+1+1 และ 3+1) จำนวน 25 คน ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยอยู่ในเกณฑ์มากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่มีค่าเฉลี่ยการปรับตัวเท่ากับ 3.70 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.89 2) ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 3) ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิยาสนับสนุน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 4) ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 5) ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.45 และแนวทางในการพัฒนาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม 5 ด้าน คือ 1) การเข้าสังคม 2) การสื่อสาร 3) การจัดการอารมณ์ 4) ความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การมีทัศนคติเชิงบวก

คำสำคัญ: ความสามารถ, การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม, นักศึกษาไทยในประเทศจีน, สาขาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต

A Study of Cross Cultural Adaptability of Thai Students in China: a Case Study of Chinese Language Students, Rangsit University

Natchaporn Dechrach and Kanlayarat Kaewkong

Chinese Language Department, College of Liberal Arts, Rangsit University

Received 01/09/24 Revised 24/11/27/11/24 Accepted

Abstract

This research aimed to study the cross cultural adaptability of Thai students in China. It was a quantitative research. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by finding the mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) from the sample group of Thai students in China by purposive sampling, totaling 38 males and 35 females. They were Thai students in the 2+2, 2+1+1, and 3+1 programs of the Chinese Language Department, Rangsit University. 13 people participated in the 2-year program (2+2 program) and 25 people participated in the 1-year program (2+1+1 and 3+1). The results of the research found that the cross-cultural adaptability of Thai students was at a high level in all 5 dimensions: 1) Learning and understanding a new culture had a mean ($\bar{x}$) of 3.70 and a standard deviation (S.D.) of 0.89, 2) Acceptance and understanding of differences mean ($\bar{x}$) of 3.92 and a standard deviation (S.D.) of 0.69, 3) Building a supportive psychological network had a mean ($\bar{x}$) of 3.98 and a standard deviation (S.D.) of 0.52, 4) Active communication had a mean ($\bar{x}$) of 3.76 and a standard deviation (S.D.) of 0.75, and 5) Maintaining a positive attitude had a mean ($\bar{x}$) of 4.08 and a standard deviation (S.D.) of 0.45. The study Proposed guidelines for developing cross-cultural adaptability in 5 areas: 1) Socialization 2) Communication 3) Emotion management 4) Creativity and 5) Having a positive attitude.

Keyword: Cross Cultural Adaptability, Thai Students, Chinese Language Department of Rangsit University

1. ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันผู้สอนภาษาต่างประเทศพยายามให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสกับวัฒนธรรมเจ้าของภาษา สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตลอดจนผู้เรียนกับภาษาและวัฒนธรรมเป้าหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสอดแทรกวัฒนธรรมเข้าไปในเนื้อหาทางภาษาอย่างกลมกลืน เนื่องจากทั้งภาษาและวัฒนธรรมเป็นหน่วยที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยปัจจุบันการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมีการพัฒนาต่อยอดผ่านการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการจับคู่มหาวิทยาลัยไทย - จีน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น การจัดหลักสูตรร่วมระดับปริญญาตรี การส่งเสริมการเรียนภาษาจีนควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพ เป็นต้น

ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่ได้ดำเนินการจัดหลักสูตรร่วมระดับปริญญาตรี โครงการระยะสั้น โครงการ 3+1 โครงการ 2+2 และโครงการ 2+1+1 ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการมายาวนานกว่า 16 ปี และจากการที่นักศึกษาไทยเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ทำให้เห็นปรากฏการณ์ย้ายถิ่นฐานเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรม แน่นอนว่าบุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการสื่อสารทางด้านภาษาและวัฒนธรรมเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในดินแดนนั้นอย่างสุขสงบ คนที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันย่อมมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมแตกต่างกัน (ณัฐชดา ชูตระกูล, 2564) เมื่ออยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ หากปรับตัวให้ผสมกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีย่อมทำให้มีความสุขได้ และหากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เกิดขึ้นได้หรือปรับตัวได้ไม่ดี ก็อาจจะตกอยู่ในสภาวะชีวิตไม่มีความสุข และเกิดปัญหาต่าง ๆ (陈歆敏, 2013) การที่บุคคลมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันย่อมทำให้พฤติกรรมการสื่อสารที่แสดงออกมีความแตกต่างกันไปด้วย (มัญชรี โชติรสสุติ, 2556) เมื่อบุคคลนั้นเข้าไปสู่สภาพสังคมและวัฒนธรรมใหม่ จึงต้องมีความอดทนและใช้ความพยายามในการปรับตัวให้มาก รวมถึงฝึกการยอมรับและมีความพยายามที่จะตีความหมายที่ได้รับมาตามวัฒนธรรมของอีกฝ่ายอย่างถูกต้อง เพื่อช่วยให้สามารถสื่อสารได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นักศึกษาในโครงการของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิตพบกับปัญหาหลากหลายไม่ว่าจะเป็น 1) ปัญหาการใช้ชีวิตประจำวันในสังคม 2) ปัญหาด้านการสื่อสาร 3) ปัญหาการเรียน และ 4) ปัญหาอื่น ๆ เช่น ช่วงแรกที่ไปถึง คิดถึงบ้าน คิดถึงผู้ปกครอง เมื่อเข้าเรียนพบปัญหาด้านการฟัง เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของภาษาถิ่นจีน โดยเฉพาะคนจีนปักกิ่งที่มีจังหวะการพูดที่เร็วและทุกการออกเสียงมีคำควบกล้ำ (儿话音) มากจนฟังไม่รู้เรื่อง การรู้คำศัพท์ไม่มากพอทำให้ไม่สามารถสื่อสารได้ ปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น เวลาเรียนที่จีนเร็วกว่าไทยและคนจีนก็เข้าเรียนเร็วกว่าประเทศไทย ปัญหาเรื่องรสชาติของอาหารจีนที่ค่อนข้างมันและเลี่ยน บางครั้งเรื่องอากาศ เพราะที่ประเทศจีนจะมีความแตกต่างทางด้านฤดูกาล 4 ฤดูกาลที่ชัดเจน เช่น พอเข้าฤดูหนาวจะหนาวมากกว่าไทย หรือบางเมืองอุณหภูมิติดลบหรือหิมะตก รวมถึงสถานที่อยู่อาศัย หอพักในบางมหาวิทยาลัยไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องทำความร้อน เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น (ณัฐมาภรณ์ เดชราช, ปิยวรรณ เพ็ญทรัพย์ และปภัต ยอดระบำ, 2564) จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาบางคนถึงขั้นขอกลับประเทศไทยทันที บางคนเกิดความเครียด กังวล เกิดความไม่แน่ใจในการสื่อสาร รวมถึงเกิดภาวะการตระหนกทางวัฒนธรรม ฯลฯ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน กรณีที่ต้องอยู่ศึกษาในโครงการจนเสร็จสิ้นตามระยะเวลาที่กำหนดหรือการผ่านพ้นอุปสรรคหรือปัญหาการใช้ชีวิตในต่างแดน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน

3. การทบทวนวรรณกรรม

สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์เองก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย มนุษย์จะต้องรู้จักเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมและสังคมที่อาศัยอยู่ เพื่อที่จะช่วยให้สามารถปรับตัวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ได้ และภาษาก็เป็นอีกช่องทางที่ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งก็คือกระบวนการปรับตัวของบุคคลหรือกลุ่มในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ รวมถึงการยอมรับและความเข้าใจ

ในบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม ประเพณี ภาษา และพฤติกรรมใหม่ โดยเน้นการยอมรับ และการบูรณาการบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในระดับจิตวิทยา อารมณ์ และสังคม อย่างครอบคลุม มากกว่าการเลียนแบบพฤติกรรมเพียงผิวเผิน (Ren Zhiyuan, 2555)

สาเหตุการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม (胡文仲, 1999) มี 4 ข้อคือ 1) อุปสรรคทางภาษา (语言障碍) ภาษาเป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ ผู้คนใช้ภาษาที่แตกต่างกันในการสื่อสาร ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารและความเข้าใจผิดได้ 2) ความขัดแย้งด้านค่านิยม (价值观冲突) วัฒนธรรมที่ต่างกันมีค่านิยมและบรรทัดฐานทางพฤติกรรมที่แตกต่างกันซึ่งนำไปสู่แนวคิดที่ขัดแย้งกัน และพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน พฤติกรรมบางอย่างอาจเป็นเรื่องปกติหรือเป็นที่ยอมรับในวัฒนธรรมหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่ยอมรับในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง 3) ความคาดหวังในบทบาททางสังคม (社会角色期望) ในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน บทบาทและความคาดหวังทางสังคมของแต่ละคนอาจแตกต่างกัน เช่น การรับรู้ถึงอำนาจบริหารจัดการผลประโยชน์ของแต่ละบุคคลและส่วนรวม บทบาททางเพศสภาพและโครงสร้างครอบครัว อาจแตกต่างกันไป ซึ่งทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม 4) ความเหงาและความเครียด (孤独与压力) การละทิ้งสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมที่คุ้นเคย เช่น การขาดความรู้สึกที่ไม่เป็นกันเอง ทำให้ผู้คนก่อนเข้าไปอยู่ต่างวัฒนธรรมได้รับรู้ถึงอุปสรรค บุคคลอาจรู้สึกเหงาและเครียด เมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายและความยากลำบากใหม่ ๆ

กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมของ Sojourner ตามแนวคิด 胡文仲 (1999) ได้ระบุไว้ 4 ช่วงคือ 1) ระยะฮันนีมูน (Honeymoon stage) เป็นช่วงที่รู้สึกตื่นตาตื่นใจกับสภาพแวดล้อมใหม่ 2) ระยะความหงุดหงิด (Hostility stage) เป็นช่วงรู้สึกไม่ดีต่อวัฒนธรรมใหม่ที่ตนไปอยู่ และเริ่มคบหากันเองในกลุ่มคนที่มาจากต่างวัฒนธรรมด้วยกัน 3) ระยะการปรับเปลี่ยน (Recovery stage) เป็นช่วงที่เริ่มเข้าที่เข้าทาง เช่น มีความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น 4) ระยะปรับตัวได้ (Final stage) เป็นช่วงที่ปรับตัวได้มากที่สุด ความวิตกกังวลต่าง ๆ ลดลงและรู้สึกสนุกสนานที่จะอยู่กับวัฒนธรรมใหม่ ทั้งนี้การปรับตัวหรือเรียนรู้วัฒนธรรมเป็นเรื่องที่เกิดจากมนุษย์พยายามที่จะปรับแบบ

แผนในการดำรงชีวิตเพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ และเมื่อต้องเข้าไปสู่วัฒนธรรมหรือสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ มักจะเกิดความตึงเครียด ไม่สบายใจซึ่งเป็นแรงกดดันและยังเป็นแรงขับเคลื่อนให้ต้องปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ นั้นได้ อีกทั้งระยะเวลาก็เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลอย่างมากที่จะช่วยให้มนุษย์สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

แนวคิดด้านการยกระดับความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม (提高跨文化适应能力) ของ Hammer (1989, อ้างถึงใน Ren Zhiyuan, 2555) ซึ่งมีส่วนสำคัญในการช่วยปรับตัวให้กับผู้แปลกหน้าที่เพิ่งเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่ได้ดี 5 ด้าน คือ 1) เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化) การทำความเข้าใจบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม พฤติกรรม ฯลฯ ในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่สามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น 2) ยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异) เคารพและยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือต่อต้านองค์ประกอบทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ ซึ่งช่วยสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม 3) สร้างเครือข่ายจิตวิทยาสันับสนุน (建立心理支持网络) การเชื่อมต่อกับผู้คนจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมเดียวกันสามารถให้การสนับสนุนและความเข้าใจทางอารมณ์ได้ การขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากบุคคลที่ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้สำเร็จ 4) การสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通) เมื่อเผชิญกับความยากลำบากหรือปัญหา จงแสวงหาแนวทางแก้ไขและสื่อสารอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมากับผู้อื่น เพื่อช่วยบรรเทาความเครียดและแก้ไขข้อขัดแย้ง 5) รักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态) การรักษาทัศนคติในแง่ดีและเชิงบวกตลอดจนความอยากรู้อยากเห็นและเปิดกว้างต่อสภาพแวดล้อมใหม่ จะช่วยปรับปรุงความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

งานวิจัยด้านปัญหาการปรับตัว เช่น บุษยากร ตีระพุดิชัยกุล (2561) ปัญหาในการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่ทำงานในสถาบันการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ 4 ข้อคือ 1) ปัญหาการสื่อสารของชาวต่างชาติที่ทำงานในสถาบันการศึกษา 2) เครือข่ายการสื่อสารของชาวต่างชาติ 3) ทัศนคติของชาวต่างชาติต่อการ

ทำงานร่วมกับชาวไทย และ 4) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติ พบว่า ปัญหาการสื่อสารหลักคือปัญหาในเรื่องกำแพงภาษา การไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือรับสารซ้ำผลวิจัยคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ มัญชรี โชติรสสุติ (2556) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องของการสื่อสาร ความแตกต่างทางด้านภาษามีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ อัลณิกา สายน้ำเย็น (2563) ปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนประเทศญี่ปุ่นของนักศึกษาไทยราชภัฏเชียงใหม่ พบปัญหา 3 ด้านคือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการใช้ภาษาและวัฒนธรรม 2) ด้านทัศนคติ และ 3) ด้านพฤติกรรม นอกจากนี้ ธีรธรรมาภรณ์ เดชราช และคณะ (2564) ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจโครงการศึกษาต่อเนื่องประเทศจีน พบว่า นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีที่สุดในด้านสังคม ด้านการเรียน และด้านการสื่อสาร ทั้ง 3 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มาก

งานวิจัยด้านกระบวนการที่มีผลต่อการปรับตัว เช่น พิณนภา หมวกยอด, ศนิ ไทรหอมพล (2563) การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการปรับตัว 7 ระยะคือ 1) ระยะการเกิดแรงจูงใจ 2) ระยะค้นหาข้อมูล 3) ระยะจัดการเรื่องตั้งหลักฐาน 4) ระยะนำฝั่งพระจันทร์ 5) ระยะเผชิญความแตกต่างทางวัฒนธรรม 6) ระยะการปรับตัว 7) ระยะเป็นเจ้าตนเอง และให้แนวทางการปรับตัวไว้ 4 ข้อ คือ 1) การตระหนักและไม่ใส่ใจ 2) การตระหนักและทั้งความเข้าใจเหตุและผลในเชิงบวก 3) การตลาดและทำความเข้าใจ รวมทั้งวิธีการแก้ไขการปรับตัวที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ 4) การหลอมรวมตนเองเข้ากับคนไทยหรือสังคมวัฒนธรรมไทย ณัฐชฎา ชูตระกูล (2564) การปรับตัวทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของนักเรียน นักศึกษาชาวไทยที่ศึกษาอยู่ในเมืองออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ พบว่า ช่วงแรกเป็นช่วงความตระหนักในวัฒนธรรมใหม่ซึ่งไม่สอดคล้องกับช่วงระยะฮันนีมูน (Honeymoon stage) และทำให้เข้าสู่ช่วงที่รู้สึกไม่ได้ต่อวัฒนธรรมที่ตนไปอยู่ แต่จะมีบางคนปรับตัวในการกินอยู่ได้ก็จะยอมรับวัฒนธรรมใหม่ได้ ทำให้เข้าสู่ช่วงสุดท้ายซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการความคิดและพฤติกรรม ทำให้สามารถปรับรูปแบบการใช้ชีวิตให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมใหม่มากขึ้น

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนแต่คุ้มค่า ซึ่งแต่ละบุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่ได้ดีขึ้น และส่งเสริมการสื่อสารและความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การรับรู้ถึงความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมจึงกลายเป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยค้นพบคำตอบตามประเด็นหัวข้อวิจัยนี้เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและความเข้าใจในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน โดยมีขั้นตอนและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาไทยจากภาควิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิต ที่เข้าร่วมโครงการศึกษาต่อเนื่อง ณ ประเทศจีนโดยศึกษาอยู่ใน 3 มหาวิทยาลัยในประเทศจีน ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU) 7 คน 2) มหาวิทยาลัยครุทวงสี (GXNU) 26 คน และ 3) มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเชียงใหม่ (SISU) 5 คน ในปีการศึกษา 2566 โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบ Google form ซึ่งชุดคำถามประกอบด้วย 3 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ข้อมูลด้านความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม 5 ด้าน และ 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถาม รวมทั้งหมด 38 ชุด ในระยะเวลา 3 เดือน ตั้งแต่ เดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2567

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบบรรยายพรรณนา

4.4 นิยามคำศัพท์เฉพาะ

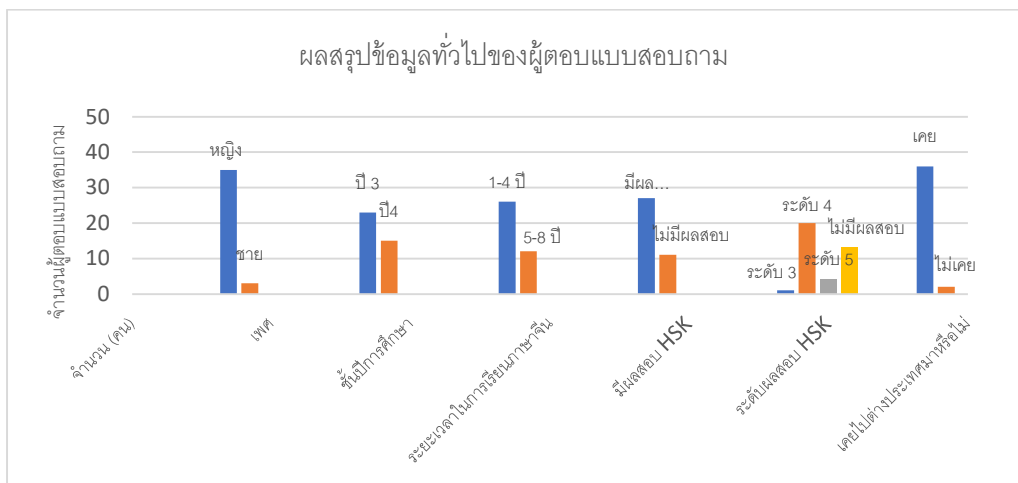
1) นักศึกษาไทยในประเทศจีน หมายถึง นักศึกษาไทยจากภาควิชาภาษาจีนมหาวิทยาลัยรังสิต ที่เข้าร่วมโครงการศึกษาต่อ ณ ประเทศจีนทุกประเภท ซึ่งเดินทางไปศึกษาต่อประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2566 เท่านั้น

2) ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์หลักการและเทคนิคเข้ากับสภาพหรือสถานการณ์จริง ซึ่งในงานวิจัยนี้ หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต

5. ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลด้านความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและจำแนกข้อมูลตามด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ภาพที่ 1 ภาพแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากภาพที่ 1 สรุปผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาไทยในโครงการ 2+2 โครงการ 2+1+1 และโครงการ 3+1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งหมด 38 คน จำแนกเป็นเพศชาย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 เพศหญิง 35 คนคิดเป็นร้อยละ 92.1 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาโครงการ 2+2 คือ ศึกษาต่อประเทศจีนแบบ 2 ปี จำนวน 13 คน และศึกษาต่อประเทศจีนแบบ 1 ปี (โครงการ 2+1+1 และโครงการ 3+1) จำนวน 25 คน จำแนกตามสถาบันการศึกษาในคู่สัญญาความร่วมมือ

ทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยรังสิต (RSU) 3 แห่ง ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU) จำนวน 7 คน 2) มหาวิทยาลัยครูกวาสี (GXNU) จำนวน 26 คน และ 3) มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ (SISU) จำนวน 5 คน โดยร้อยละ 60.5 จากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วง 1-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 68 มีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK3 - 5) แล้วคิดเป็นร้อยละ 71.1 ยังไม่มีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) คิดเป็นร้อยละ 28.9 เคยไปต่างประเทศมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 94.7 และไม่เคยไปต่างประเทศเลย คิดเป็นร้อยละ 5.3

5.2 ข้อมูลด้านความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

ผลการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งหมด 38 ชุด ได้รับการตอบกลับมาทั้งหมด 38 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อมูลในส่วนที่ 2 เป็นคำถามด้านความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ 2) ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง 3) ด้านการสร้างเครือข่ายการสนับสนุน 4) ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น และ 5) ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก รวม 32 ข้อ ประเมินผลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยใช้เกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ค่าความสามารถการปรับตัวมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.99 หมายถึง ค่าความสามารถการปรับตัวมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ค่าความสามารถการปรับตัวปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ค่าความสามารถการปรับตัวน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ค่าความสามารถการปรับตัวน้อยที่สุด

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ดังนี้

5.2.1 ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化)

ผลสำรวจความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคำถามในด้านนี้มีทั้งหมด 8 ข้อ โดยจำแนกเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรม

คำถาม	ค่าเฉลี่ย การปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. คุณมักจะเห็นคนเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่งร้องเพลงและเต้นรำในสวนสาธารณะ	4.18	0.89
2. คุณชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่จัดโดยนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย	3.45	1.19
3. คุณมีความสนใจโบราณสถานในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และเมืองอื่น ๆ ในจีนมาก	3.97	0.92
4. คุณสนใจประเพณีพื้นบ้านในปักกิ่ง กุ้ยหลิน และเมืองอื่น ๆ ในประเทศจีนมาก	3.61	1.03
5. คุณเต็มใจที่จะนำผลิตภัณฑ์พิเศษของท้องถิ่นเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนกลับประเทศไทย	4.11	0.99
6. คุณมีความรู้ประวัติศาสตร์ของเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และเมืองอื่น ๆ ในประเทศจีน	3.74	1.51
7. คุณมีความสนใจการละเล่นจิวปักกิ่ง การแสดงเพลงพื้นเมืองของชาวหยางชว่มาก	3.16	1.13
8. คุณสนใจบ้านโบราณจีน เช่น “四合院” “石库门” “古镇” ที่เป็นเอกลักษณ์ในเชียงใหม่ กุ้ยหลินและปักกิ่งมาก	3.42	1.03
รวม	3.70	0.89

จากตารางที่ 1 พบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.70) อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.89 ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับค่าคะแนนการปรับตัว โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มักจะเห็นคนเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่งร้องเพลงและเต้นรำในสวนสาธารณะ 2) เต็มใจที่จะนำผลิตภัณฑ์พิเศษของเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในจีนกลับประเทศไทย 3) มีความสนใจสถานที่ที่น่าสนใจในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และเมืองอื่น ๆ ในจีนมาก 4) รู้ประวัติศาสตร์

ของเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และเมืองอื่น ๆ ในประเทศจีน 5) สนใจประเพณีพื้นบ้าน ในปักกิ่ง กุ้ยหลิน และเมืองอื่น ๆ ในจีนมาก 6) ชอบที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่จัดโดยนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย 7) สนใจบ้านโบราณจีน เช่น “四合院 (เรือนสี่ ประสาน)¹” “石库门 (ประตูหินสี่คูเหมิน)²” “古镇 (หมู่บ้านโบราณ)³” ที่เป็นเอกลักษณ์ ในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน และปักกิ่งมาก และ 8) มีความสนใจจีวปักกิ่ง พิพิธภัณฑ์หลู่ชว้น การแสดงเพลงพื้นเมืองของชาวหยางชว่

5.2.2 ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异)

ผลสำรวจความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคำถามในด้านนี้มีทั้งหมด 5 ข้อ โดยจำแนกเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการยอมรับและ เข้าใจความแตกต่าง

คำถาม	ค่าเฉลี่ย การปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. คุณสามารถบอกความแตกต่างของคนปักกิ่ง เชียงไฮ้ กุ้ยหลิน และ สถานที่อื่น ๆ ของประเทศจีนได้จากสำเนียงและรูปร่างหน้าตา	3.37	0.98
2. คุณเห็นว่า การประกาศในสถานีรถไฟใต้ดินและบนรถประจำทาง ในประเทศจีนมีความชัดเจน	4.32	0.69
3. คุณไม่ค่อยชอบเวลาที่ไปร้านอาหารแล้วต้องสแกนคิวอาร์โค้ด สั่งอาหารเท่านั้น	3.47	1.02
4. คุณกลัวที่จะไปโรงพยาบาลในจีน เพราะกังวลเรื่องการสื่อสาร กับหมอ รวมถึงขั้นตอนการรับการรักษา	4.24	0.84
5. คุณสามารถทำความเข้าใจการจราจรบนถนนและป้ายบอก สถานที่ท่องเที่ยวของประเทศจีนได้	3.92	0.84
รวม	3.92	0.69

¹ ลานกว้างที่ล้อมรอบด้วยอาคารทั้งสี่ด้าน เป็นรูปแบบที่อยู่อาศัยโบราณที่พบได้ทั่วไปทั่วประเทศจีนส่วนใหญ่ที่มีชื่อเสียงในกรุงปักกิ่งและชนบทชานซี

² รูปแบบบ้านเรือนที่เป็นเอกลักษณ์ของเชียงใหม่ ผสมผสานโครงสร้างแบบจีนและแบบตะวันตก เป็นบ้านหลายชั้น ทางเข้าซอยแต่ละซอยมีซุ้มหินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวอยู่ด้านบน

³ หมู่บ้านอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม รักษาวิถีชีวิตสะท้อนรากเหง้าดั้งเดิมของเมืองไว้ได้อย่างดี ตึกกรมบ้านช่องที่มีรูปทรงโบราณ แหล่งผลิตสินค้าและอาหารพื้นเมืองที่สืบทอดกิจการต่อกันมาหลายรุ่น

จากตารางที่ 2 พบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.92 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.69 ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับค่าคะแนนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) คุณเห็นว่า การประกาศในสถานีรถไฟใต้ดินและบนรถประจำทางในประเทศจีนมีความชัดเจน 2) กลัวที่จะไปโรงพยาบาลในจีน เพราะกังวลเรื่องการสื่อสารกับหมอ รวมถึงขั้นตอนการรักษา 3) สามารถทำความเข้าใจการจราจรบนถนนและป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวของจีนได้ 4) คุณไม่ค่อยชอบเวลาที่ไปร้านอาหารแล้วต้องสแกนคิวอาร์โค้ดสั่งอาหารเท่านั้น 5) คุณสามารถบอกความแตกต่างของคนปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ กุ้ยหลิน และสถานที่อื่น ๆ ของประเทศจีนได้จากสำเนียงและรูปร่างหน้าตา

5.2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสันับสนุน (建立心理支持网络)

ผลสำรวจความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคำถามในด้านนี้มีทั้งหมด 6 ข้อ โดยจำแนกเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสร้างเครือข่ายการสนับสนุน

คำถาม	ค่าเฉลี่ย การปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. คุณมีเพื่อนใหม่เป็นชาวต่างชาติมากขึ้น เมื่อเรียนอยู่ที่ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ และกุ้ยหลิน	3.97	0.66
2. คุณมักจะคิดถึงประเทศไทยอยู่บ่อย ๆ	4.03	0.97
3. คุณมักจะรู้สึกเหงาอยู่บ่อย ๆ	3.66	0.86
4. การเรียนภาษาจีนสร้างแรงกดดันทางจิตใจให้คุณเป็นอย่างมาก	3.87	0.85
5. คุณพอใจเป็นอย่างมากที่ตัดสินใจเรียนต่อต่างประเทศใน เซี่ยงไฮ้ กุ้ยหลิน และปักกิ่ง	4.21	0.59
6. คุณปรับตัวกับชีวิตในเซี่ยงไฮ้ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในจีนได้แล้ว	4.18	0.52
รวม	3.98	0.52

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสร้างเครือข่าย การสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.98 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับค่าคะแนนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) คุณพอใจเป็นอย่างมากที่ตัดสินใจเรียนต่อต่างประเทศในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน และปักกิ่ง 2) สามารถปรับตัวกับชีวิตในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนได้แล้ว 3) มักจะคิดถึงประเทศไทยอยู่บ่อย ๆ 4) คุณมีเพื่อนใหม่เป็นชาวต่างชาติมากขึ้น เมื่อเรียนอยู่ที่ปักกิ่ง เชียงใหม่ และกุ้ยหลิน 5) การเรียนภาษาจีนสร้างแรงกดดันทางจิตใจให้คุณเป็นอย่างมาก และ 6) มักจะรู้สึกเหงาอยู่บ่อย ๆ

5.2.4 ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通)

ผลสำรวจความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งคำถามในด้านนี้มีทั้งหมด 8 ข้อ โดยจำแนกเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น

คำถาม	ค่าเฉลี่ย การปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. คุณกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่าง ๆ ในห้องเรียน	3.89	0.75
2. หลังเลิกเรียนคุณมักจะเป็นฝ่ายพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและคนรู้จักด้วยภาษาจีน	3.32	0.92
3. คุณมีเพื่อนคนจีนและทุกวันคุณมีโอกาใช้ภาษาจีนพูดคุยกับคนจีน	3.18	1.25
4. เมื่อถามทางเป็นภาษาจีน ผู้คนส่วนใหญ่ยินดีที่จะช่วยคุณ	4.08	0.87
5. คุณใช้ภาษาจีนแสดงความรู้สึกของตัวเองได้เป็นอย่างดี	3.58	0.91
6. หลังจากมาประเทศจีน คุณรู้สึกว่าระดับภาษาจีนของคุณดีขึ้นอย่างรวดเร็ว	4.11	0.82
7. คุณสามารถเข้าใจและใช้คำพูดที่สุภาพ แบบคนจีนได้ดี เช่น เรียกคนอื่นว่า “您” และพูดว่า “慢走” เวลาส่งแขก	4.18	0.79
8. คุณสามารถสื่อสารกับพนักงานในห้างสรรพสินค้าและร้านอาหารได้	4.21	0.73
รวม	3.76	0.75

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.76 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75 ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับค่าคะแนนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) สามารถเข้าใจและใช้คำพูดที่สุภาพแบบคนจีนได้ เช่น เรียกคนอื่นว่า “您 nin คุณ /ท่าน” และพูดว่า “慢走 man zou เดินทางปลอดภัย/เดินทางโดยสวัสดิภาพ” เวลาส่งแขก 2) หลังจากมาประเทศจีน คุณรู้สึกว่ารระดับภาษาจีนของคุณดีขึ้น 3) เมื่อคุณถามทางเป็นภาษาจีนที่ประเทศจีน ผู้คนส่วนใหญ่ยินดีที่จะช่วยคุณ 4) กระตือรือร้นที่จะฝึกภาษาต่าง ๆ ในห้องเรียน 5) สามารถแสดงความรู้สึกด้านภาษาจีนได้เป็นอย่างดี 6) หลังเลิกเรียนคุณเริ่มพูดคุยกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนและคนรู้จักด้วยภาษาจีน และ 7) มีเพื่อนคนจีนและทุกวันมีโอกาสนี้ใช้ภาษาจีนพูดคุยกับชาวจีน

5.2.5 ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态)

ผลสำรวจความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งคำถามในด้านนี้มีทั้งหมด 5 ข้อ โดยจำแนกเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตารางนี้

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก

คำถาม	ค่าเฉลี่ยการปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ชีวิตในความเป็นอยู่ที่เชียงใหม่ กู้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างที่จะสะดวกสบาย	4.42	0.45
2. สินค้าอุปโภค บริโภคที่เชียงใหม่ กู้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนมีมากมาย จับจ่ายซื้อหาสะดวกสบายมาก	4.42	0.45
3. การคมนาคมขนส่งในเชียงใหม่ กู้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างสะดวกสบาย	3.61	0.50
4. การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต SMS, WECHAT, WIFI ฯลฯ ที่ปักกิ่ง เชียงใหม่ และกู้ยหลินค่อนข้างสะดวกสบาย	3.84	1.34
5. คุณสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยการโทรหรือค้นหาผ่านเว็บไซต์ของจีนได้อย่างสะดวกสบาย	4.11	0.67
รวม	4.08	0.45

จากตารางที่ 5 พบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 4.08 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 ซึ่งสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับค่าคะแนนการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ซึ่งลำดับที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากันคือ 1) ชีวิตในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างที่จะสะดวกสบาย และสินค้าอุปโภคบริโภคที่เชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนมีมากมาย จับจ่ายซื้อหาสะดวกสบายมาก 2) สามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยการโทรหรือค้นหาผ่านเว็บไซต์ของจีนได้อย่างสะดวกสบาย 3) การใช้อินเทอร์เน็ต SMS, WECHAT, WIFI ฯลฯ ที่ปักกิ่ง เชียงใหม่ กุ้ยหลิน ค่อนข้างสะดวก และ 4) การคมนาคมในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างสะดวก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีนดังกล่าวข้างต้น ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า นักศึกษาไทยในประเทศจีนจำนวน 38 คน มีค่าเฉลี่ยการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้ง 5 ด้าน ดังตารางที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับเด็กยุคใหม่ (Soft skills) หรือทักษะที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ อุนิสัย และสังคม (หลัน เชียหลิง และสุธิดา สุนทรวิภาต, 2566) ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการใช้ชีวิตไม่ว่าจะอยู่ในประเทศหรือต่างประเทศ

ตารางที่ 6 ตารางผลสรุปความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในจีน

ความสามารถ	ค่าเฉลี่ย การปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化)	3.70	0.89
2. ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异)	3.92	0.69
3. ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสันับสนุน (建立心理支持网络)	3.98	0.52
4. ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通)	3.76	0.75
5. ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态)	4.08	0.45

จากตารางที่ 6 สรุปผลการศึกษาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในจีน จำนวน 38 คน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์มากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态) มีค่าเฉลี่ยการปรับตัว 4.08 ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสนับสนุน (建立心理支持网络) มีค่าเฉลี่ยการปรับตัว 3.98 ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异) ค่าเฉลี่ยการปรับตัว 3.92 ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通) มีค่าเฉลี่ยการปรับตัว 3.76 ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化) ค่าเฉลี่ยการปรับตัว 3.7 ตามลำดับจากมากไปน้อย

6. สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน โดยใช้แนวคิดทฤษฎีความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของ Kim Young Yum (1994) และอ้างอิงแนวคิดของ มัญชรี โชติรสฐิติ (2556) จากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาไทยในโครงการ 2+2 โครงการ 2+1+1 และโครงการ 3+1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งสิ้น 38 คน ที่เข้าร่วมโครงการศึกษาต่อเนื่อง ณ ประเทศจีน ในปีการศึกษา 2566 และเดินทางไปประเทศจีนตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2567 เท่านั้น จำแนกเป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 35 คน เข้าร่วมในโครงการแบบ 2 ปี จำนวน 13 คน และเข้าร่วมในโครงการแบบ 1 ปี จำนวน 25 คน และจำแนกตามสถาบันการศึกษาในคู่สัญญาความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยรังสิต 3 แห่ง คือ 1) มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU) จำนวน 7 คน 2) มหาวิทยาลัยครูกวางสี (GXNU) จำนวน 26 คน 3) มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ (SISU) จำนวน 5 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 60.5 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ระยะเวลาในการเรียนภาษาจีนอยู่ระหว่าง 1 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK3 - 5) อยู่แล้วก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาต่อประเทศจีน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.1 และเคยเดินทางไปต่างประเทศมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 94.7 ทั้งนี้ ข้อมูลทั่วไปด้าน เพศ ระยะเวลาการศึกษาภาษาจีน ความรู้เกี่ยวกับภาษาจีนและวัฒนธรรมจีน รวมถึงประสบการณ์การเคยเดินทางไปต่างประเทศ ฯลฯ เหล่านี้จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการวัดประเมินความสามารถการปรับตัว

ข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

6.1 ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน 5 ด้าน ประกอบด้วย

6.1.1 ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化)

ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.70 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.89 โดย 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การที่มีมักจะเห็นผู้คนในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน และปักกิ่งร้องเพลงและเต้นรำในสวนสาธารณะหรือที่ต่าง ๆ 2) การที่มีความเต็มใจในการจะนำผลิตภัณฑ์พิเศษหรือสินค้าท้องถิ่นของเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่งและสถานที่อื่น ๆ ในจีนกลับประเทศไทย และ 3) สนใจสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่งและเมืองอื่น ๆ ในจีนมาก รวมถึงข้อที่มีค่าเฉลี่ยการปรับตัวที่คะแนนไม่มากแต่สามารถสะท้อนความสนใจการเรียนรู้วัฒนธรรมสิ่งใหม่ได้อย่างชัดเจน เช่น สนใจบ้านโบราณจีน เช่น “四合院 (เรือนสี่ประสาน)” “石库门 (อาคารประตูดิน)” “古镇 (หมู่บ้านโบราณ)” ที่เป็นเอกลักษณ์ในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน และปักกิ่งมาก เป็นต้น

นอกจากนี้ งานวิจัยยังสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีความสามารถปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ นั่นคือการทำความเข้าใจบรรทัดฐานทางสังคม ค่านิยม พฤติกรรม ฯลฯ สอดคล้องกับที่ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530, อ้างถึงใน จุฑาทิพย์ บุญรอด, 2545) เรื่องการปรับตัวที่เราปรับตัว (Conscious attempt of adjustment) การที่มนุษย์เพิ่มความพยายามมากขึ้นเพื่อที่จะเอาชนะอุปสรรค รวมถึงความยุ่งยากต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมใหม่สามารถช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดีขึ้น หรือไม่ว่าจะเป็นการเริ่มมีความคุ้นชินกับวัฒนธรรมใหม่ที่ตนได้พบเจอ ได้เห็นชีวิตประจำวันส่วนใหญ่ของผู้คนในประเทศจีนที่ทุกคนต่างมีกิจกรรมที่พร้อมใจกันออกมาทำตามสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของเจ้าบ้าน โดยจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการทำตาม การออกกำลังกายหรือการพักผ่อนในสวนสาธารณะ

ที่มีให้เห็นได้ทั่วไปในจีน เพื่อที่จะได้เกิดความคุ้นชินและได้เรียนรู้เข้าถึงวัฒนธรรมและได้ออกไปเห็นการใช้ชีวิตของผู้คนในแต่ละวัน

6.1.2 ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异)

ผลวิจัยพบว่า ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.92 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.69 โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ 1) เห็นว่าการประกาศในสถานีรถไฟใต้ดินและบนรถประจำทางในประเทศจีน มีความชัดเจน 2) มีความกลัวที่จะไปโรงพยาบาลในจีนเพราะกังวลเรื่องการสื่อสารกับหมอ รวมถึงขั้นตอนการรักษา และ 3) สามารถทำความเข้าใจการจราจรบนถนนและป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวของจีนได้ ซึ่งจากการพิจารณาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบ ยังแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสถิติระหว่างกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK3 - 5) อยู่แล้วก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาต่อประเทศจีน จำนวนกว่าร้อยละ 71.1 และมีกลุ่มตัวอย่างที่เคยเดินทางไปต่างประเทศมาแล้ว ซึ่งกว่าร้อยละ 94.7 ส่งผลต่อความสามารถหรือสามัตถิยะในปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านนี้ให้อยู่ในเกณฑ์มาก อีกทั้งไม่พบปัญหาการตื่นตระหนกทางวัฒนธรรมแต่อย่างใด และในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างก็พร้อมที่จะยอมรับและเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ ๆ ด้วยเช่นกัน

สอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง นั่นคือการเคารพและยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และไม่วิพากษ์วิจารณ์หรือต่อต้านองค์ประกอบทางวัฒนธรรมใหม่ ๆ ซึ่งช่วยสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ซึ่งในความเป็นจริงตามแนวคิดของ Young Yum Kim (1994 อ้างถึงใน มัญชรี โชติรสฐิติ, 2556) อุปสรรคและปัญหาของนักศึกษาที่ไปเรียนต่อต่างประเทศส่วนใหญ่มักจะมีความกังวลด้านการใช้ภาษาจีนสื่อสาร บุคคลส่วนใหญ่จะประสบปัญหาในเรื่องของภาษาด้วยความแตกต่างทางด้านภาษานั้นมีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและแบบกลุ่ม จึงทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวเพื่อเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ เพราะการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ทำให้บุคคลเกิดสภาวะตื่นตระหนกต่อวัฒนธรรม (Culture shock) เมื่อต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่คุ้นเคยได้ช่วงแรก (กลอยกมล ขวัญเยื้องพันธ์, 254) อ้างถึงใน Ren Zhiyuan, 2555)

ทำให้การปรับตัวในการใช้ชีวิตในช่วงแรกจะเกิดความลำบากบ้างเล็กน้อย เพราะเนื่องจากทุกสิ่งล้วนเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ต้องเริ่มทำความรู้จักและเรียนรู้ต่อไป

6.1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสสนับสนุน (建立心理支持网络)

ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสร้างเครือข่าย การสนับสนุนของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.98 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 โดย 6 ลำดับ ได้แก่ ความพอใจเป็นอย่างมากที่ตัดสินใจเรียนต่อต่างประเทศในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง การสามารถปรับตัวกับชีวิตในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนได้แล้ว และแม้ว่ามักจะคิดถึงประเทศไทยอยู่บ่อย ๆ การมีเพื่อนใหม่เป็นชาวต่างชาติมากขึ้นเมื่อเรียนอยู่ที่ปักกิ่ง เชียงใหม่ และกุ้ยหลิน การเรียนภาษาจีนสร้างแรงกดดันทางจิตใจให้คุณเป็นอย่างมาก และการที่มักจะรู้สึกเหงาอยู่บ่อย ๆ เหล่านี้แม้จะเป็นเรื่องปกติของการโยกย้ายถิ่นการไปศึกษาต่อต่างประเทศ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเหงาและความเครียดอยู่บ้างเล็กน้อย (Kim Young Yum, 1994) การขาดความรู้สึกที่ไม่เป็นกันเองทำให้ผู้คนก่อนเข้าไปอยู่ต่างวัฒนธรรมได้รับรู้ถึงอุปสรรค มีการเตรียมตัวและเตรียมใจก่อนที่จะเข้าไปในต่างวัฒนธรรม สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้และปรับตัวได้เร็วขึ้น

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสสนับสนุน นั่นคือเมื่อเผชิญกับความยากลำบากหรือปัญหา จงแสวงหาแนวทางแก้ไขและสื่อสารอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมากับผู้อื่น เพื่อช่วยบรรเทาความเครียดและแก้ไขข้อขัดแย้ง นั่นคือการเชื่อมต่อกับผู้คนจากภูมิหลังทางวัฒนธรรมเดียวกันสามารถให้การสนับสนุนและความเข้าใจทางอารมณ์ได้ การขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากบุคคลที่ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้สำเร็จ นอกจากนี้ พบข้อมูลในส่วนของการข้อคิดเห็นเพิ่มเติมระบุว่า ก่อนเดินทางมาประเทศจีนภาควิชาภาษาจีนจัดการปฐมนิเทศเพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนการเดินทางโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการ มีรุ่นพี่ที่เคยเข้าร่วมโครงการนี้ให้คำแนะนำ และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อไปใช้ชีวิตอยู่ที่จีน นอกจากนี้ยังสร้างกลุ่มวิเวทสำหรับการติดต่อสื่อสาร อำนวยความสะดวกทุกด้านตลอดโครงการอีกด้วย

ซึ่งประเด็นเหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ส่งผลกระทบต่อความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านนี้ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์มาก

6.1.4 ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通)

ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้นของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 3.76 อยู่ในเกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75 โดย 3 ลำดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ สามารถเข้าใจและใช้คำพูดที่สุภาพแบบชาวจีนได้ เช่น เรียกคนอื่นว่า “您 nin” และพูดว่า “慢走 man zou” เมื่อส่งแขก และหลังจากมาประเทศจีนกลุ่มตัวอย่างรู้สึกว่าการระดับภาษาจีนของคุณดีขึ้น รวมถึงเมื่อถามทางเป็นภาษาจีนที่ประเทศจีน ผู้คนส่วนใหญ่ยินดีที่จะช่วยให้คุณ ซึ่งจากคำถามเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านนี้ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก

ผลการวิจัยยังสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น นั่นคือเมื่อเผชิญกับความยากลำบากหรือปัญหา จงแสวงหาแนวทางแก้ไขและสื่อสารอย่างเปิดเผยและตรงไปตรงมากับผู้อื่น เพื่อช่วยบรรเทาความเครียดและแก้ไขข้อขัดแย้ง

นอกจากนี้ ผลวิจัยส่วนของข้อคิดเห็นเพิ่มเติมยังพบว่า นอกจากเข้าใจและใช้คำสุภาพแบบคนจีนเป็นแล้ว ยังกล้าพูดประโยคง่าย ๆ เมื่อฟังอาจารย์หรือคนจีนพูดไม่เข้าใจ โดยใช้คำว่า “请说慢一点 Qing shuo man yi dian กรุณาพูดช้า ๆ หน่อย” “请再说一遍 Qing zai shuo yibian กรุณาพูดซ้ำอีกครั้ง” รวมถึงเมื่อเจอปัญหาเรื่องหอพักแล้วต้องย้ายหอก็จะมีวิธีการแก้ไขได้เอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มัญชรี โชติรสฐิติ (2556) เมื่อคนที่ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในสถานที่ที่ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรมแน่นอนว่าจำเป็นต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการสื่อสารทางด้านภาษาและวัฒนธรรม หากบุคคลใดสามารถปรับตัวทำให้ผสมกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี ย่อมทำใหบุคคลนั้นมีความสุขอีกด้วย

6.1.5 ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态)

ผลวิจัยพบว่า ความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวกของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 38 คน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) การปรับตัวเท่ากับ 4.08 อยู่ใน

เกณฑ์มาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 โดย 5 ลำดับ ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างที่จะสะดวกสบาย และสินค้าอุปโภค บริโภคที่เชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ เช่น ในประเทศจีนมีมาก สามารถซื้อหาได้อย่างสะดวก นอกจากนี้ยังสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ด้วยวิธีการโทรหรือค้นหาผ่านเว็บไซต์ของจีนได้อย่างสะดวกสบาย การใช้ อินเทอร์เน็ต, SMS, WECHAT, WIFI ฯลฯ ที่ปักกิ่ง เชียงใหม่ กุ้ยหลินค่อนข้างสะดวก และการคมนาคมในเชียงใหม่ กุ้ยหลิน ปักกิ่ง และสถานที่อื่น ๆ ในประเทศจีนค่อนข้างสะดวก

ผลการวิจัยยังสอดคล้องอย่างมีนัยยะสำคัญกับแนวคิดและทฤษฎีความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก นั่นคือการรักษาทัศนคติในแง่ดีและเชิงบวก ตลอดจนความอยากรู้อยากเห็นและเปิดกว้างต่อสภาพแวดล้อมใหม่ จะช่วยปรับปรุงความสามารถในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม และเมื่อบุคคลใดสามารถปรับตัวทำให้ผสมกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ดี ย่อมทำให้บุคคลนั้นมีความสุขซึ่งมักมีผลมาจากการปรับตัวที่ตนเอง (陈歆敏, 2013) และจากการวิเคราะห์สถิติด้านนี้ ผลความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม พบว่า ระดับการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเกณฑ์สูง สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญในด้านการคมนาคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการพัฒนาเทคโนโลยีสู่ยุค 5.0 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชากรจีน ในยุคที่เทคโนโลยีทวีบทบาทสำคัญมากขึ้น ระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด อาทิ ระบบขนส่งมวลชนที่มีประสิทธิภาพสูง ประกอบด้วยรถไฟความเร็วสูง ระบบขนส่งสาธารณะที่มีความตรงต่อเวลา และการจัดให้มีบริการจักรยานสาธารณะที่มีราคาประหยัดและครอบคลุมพื้นที่เมืองอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมไร้เงินสด โดยประชากรจีนส่วนใหญ่ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการชำระเงินผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Alipay และ WeChat Pay ซึ่งการมีโทรศัพท์มือถือที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเปรียบเสมือนการถือครองสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนทางการเงินในรูปแบบดิจิทัล ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชากรรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการใช้ชีวิตในต่างประเทศ การมีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี

ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงนี้ ส่งผลให้กระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรมและสังคมเป็นไปอย่างราบรื่นมากขึ้น ลดทอนอุปสรรคและความท้าทายในการดำรงชีวิต อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชากร

6.2 แนวทางการพัฒนาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาไทยในประเทศจีนมีค่าเฉลี่ยความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 6 สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมที่ดีของนักศึกษาไทยในบริบทการศึกษาในประเทศจีน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับเยาวชนในยุคปัจจุบัน (Hammer, 1989 อ้างถึงใน Ren Zhiyuan, 2555) หรือที่เรียกว่า “Soft skills” ประกอบด้วยทักษะที่เกี่ยวข้องกับมิติทางอารมณ์ อุนิสัย และสังคม ทักษะเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคล ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศบ้านเกิดหรือในต่างแดน และการที่นักศึกษาไทยแสดงให้เห็นถึงความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมในระดับสูงทั้ง 5 ด้านนั้น อาจเป็นผลมาจากปัจจัย 5 ประการ คือ 1) ความพร้อมด้านจิตใจและทัศนคติ มีความเปิดกว้างทางความคิดและทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม 2) การเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทาง หรือกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นก่อนที่นักศึกษาจะเดินทางไปศึกษาในประเทศจีน 3) ระบบสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากสถาบันการศึกษาทั้งในประเทศไทยและจีน 4) ลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงบางประการระหว่างวัฒนธรรมไทยและจีน และ 5) ประสบการณ์การเรียนรู้เชิงบวก โดยเฉพาะการได้รับประสบการณ์ที่ดีในการปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมจีนอาจส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกอาจมีความจำเป็นเพื่อระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีนอย่างชัดเจน รวมถึงการวิเคราะห์ความท้าทายที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าวให้ยั่งยืนต่อไป ผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมสำหรับนักศึกษาไทยที่ต้องการศึกษาต่อต่างประเทศจีน โดยนำเสนอในรูปแบบตารางเปรียบเทียบข้อมูลสองประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 7 ตารางเปรียบเทียบความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในจีนและแนวทางการพัฒนา

ความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม	แนวทางการพัฒนาความสามารถการปรับตัว
1 ด้านการรักษาทัศนคติเชิงบวก (保持积极心态)	มีทัศนคติเชิงบวก (有开放的心态)
2 ด้านการสร้างเครือข่ายจิตวิทยาสันับสนุน (建立心理支持网络)	เรียนรู้ปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (增强人际交往)
3 ด้านการยอมรับและเข้าใจความแตกต่าง (接受和理解差异)	เข้าใจและยอมรับความแตกต่าง (理解包容和兼收并蓄)
4 ด้านการสื่อสารอย่างกระตือรือร้น (积极沟通)	ยกระดับทักษะการสื่อสาร (提升语言表达水平)
5 ด้านการเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมใหม่ (学习和理解新的文化)	ฝึกเรียนรู้ ตั้งคำถาม ถกเถียงสิ่งใหม่ ๆ (积极主动, 迎难而上)

ดังนั้น การพัฒนาทัศนคติเชิงบวกมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างการรับรู้คุณค่าในตนเองและส่งเสริมมุมมองที่เป็นประโยชน์ต่อโลกรอบตัว การแสดงความเคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมจีนและบริบทท้องถิ่นที่อาศัยอยู่เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนี้การทำความเข้าใจและยอมรับระบบการศึกษาของประเทศจีนยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาทักษะทางสังคมการสร้างความสัมพันธ์ใหม่ และการเรียนรู้ที่จะปรับตัว เข้าใจ และยอมรับความหลากหลายเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม การฝึกฝนทักษะการสื่อสารควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถในการตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์และการคิดเชิงนวัตกรรม จะช่วยเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในต่างประเทศอีกทั้งยังเป็น การพัฒนาความสามารถการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

7. เอกสารอ้างอิง

ณัฐชุตตา ชูตระกูล. (2564). การปรับตัวทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษ. *นิเทศศาสตร์ปริทัศน์*, 25(2), 62-76.

- ณัฐมาภรณ์ เดชราช, ปิยวรรณ เพ็ญรพัฒน์ และปัดต์ ยอดระบำ. (2564). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2 และ 3+1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารรวมคำแห่งฉบับมนุษยศาสตร์*, 40(1), 1-22.
- บุษยากร ตีระพุดติชัยกุล. (2561). ปัญหาการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติในสถาบันการศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 26(50), 189-212.
- พัชรพล ชื่นจิตร และ Yilan Wu. (2565). การวิเคราะห์ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของครูอาสาสมัครชาวจีนในประเทศไทย. *วารสารพิกุล*, 20(2), 1-25.
- พินนภา หมวกยอด และ ศนิ ไทรหอมนวล. (2563). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นวัยหลังเกษียณในจังหวัดเชียงใหม่ : กระบวนการและแนวทางในการปรับ. *วารสารจิตวิทยาคลินิก*, 51(2), 40-54.
- มัณฐรี โชติรสฐิติ. (2556). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารประยุกต์ คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เมตตา วิวัฒนานุกุล. (2559). การปรับตัวทางด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่อาศัยอยู่ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ กรณีศึกษาช่อง YouTube “PEACHII” Cultural Adjustment of Thai Residents in London, United Kingdom: A Case Study from “PEACHII” in the YouTube Channel. ใน *เอกสารการประชุมหาดใหญ่วิชาการ ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. (น. 341-355). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อัสณิกา สายน้ำเย็น. (2563). ปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนประเทศญี่ปุ่น นักศึกษานักศึกษาไทยและราชภัฏเชียงราย. *วารสารสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น : บริหารธุรกิจและภาษา*, 8(2), 32-47.
- Deardorff, D. K. (2021). *培养跨文化能力手册: 故事圈/(美) 达拉·K. 迪尔多夫著; 中国文化译研网译*. 北京: 中译出版社.
- Ren Zhiyuan. (2555). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาจีนในประเทศไทย: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*, 20(34), 185-201.

- Yamane, T. (1970). *Statistic: An introductory analysis*. (2nd ed). New York: Harper & Row.
- 陈国明[文]余彤[译]. (2012). 跨文化适应理论构建. 学术研究. *中国计量大学浙江杭州*. 1(1),130-138.
- 陈歆敏. (2013). *东南亚来华留学生的跨文化适应研究[D]*. 上海: 上海交通大学.
- 胡文仲. (1999). *跨文化交际学概论[M]*. 北京: 外语教学与研究出版社.
- 孙冰 王诗苇. (2016). 来华留学生跨文化适应问题研究综述. 229-238.
- 魏崇新. (2001). 来华留学生文化适应性研究. 北京外国语大学.